

2016-04-11

Justitiedepartementet

EU-nämnden
Riksdagen

Kopia: Justitiekontoret
Kopia: Socialförsäkringsutskottet
Kopia: Civilutskottet
Kopia: Konstitutionsutskottet

Kommenterad dagordning för rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 21 april 2016

INRIKES FRÅGOR

1. Godkännande av den preliminära dagordningen

Se bifogad preliminär dagordning.

Lagstiftningsöverläggningar

2. (ev.) Godkännande av A-punktlisten (*Sr Johansson, Sr Ygeman*)

Det har ännu inte presenterats någon A-punktlista.

3. Europeisk gräns- och kustbevakning. Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om en europeisk gräns- och kustbevakning och om upphävande av förordning (EG) nr 2007/2004, förordning (EG) nr 863/2007 och rådets beslut 2005/267/EG (första behandlingen) (*Sr Ygeman*) = Lägesrapport

Avsikten med behandling i rådet
Lägesrapport

Bakgrund

Schengensamarbetet har under de senaste månaderna satts under stort tryck med anledning av migrationskrisen, vilket lett till att allvarliga brister vid EU:s yttre gränser uppenbarats. En långsiktig åtgärd för att stärka kontrollen vid yttre gränser är kommissionens förslag till förordning om en europeisk gräns- och kustbevakning som presenterades den 15 december 2015. Ministrarna höll en initial diskussion vid informella RIF den 25–26 januari. I Europeiska rådets slutsatser från den 18–19 februari fastslogs att förhandlingstakten skulle öka för att nå en politisk överenskommelse med Europaparlamentet om förslaget under nederländskt ordförandeskap. Vid RIF-

rådsmötena den 25 februari respektive den 10–11 mars presenterade ordförandeskapet en lägesrapport om hur långt man kommit i förhandlingarna.

Kommissionens förslag har diskuterats på arbetsgruppsnivå i rådet (gränsgruppen), vid rättsrådgivarmöten, i informella Strategiska kommittén för invandring, gränser och asyl (Scifa) samt stämts av i Coreper vid ett flertal tillfällen där det funnits ett brett stöd för förslaget bland medlemsstaterna. I Coreper den 6 april fick ordförandeskapet mandat att inleda förhandlingar med Europaparlamentet.

Sverige har under förhandlingarna fått gehör för de ståndpunkter som förts fram. Den kompromisstext som nu ska ligga till grund för förhandlingarna med Europaparlamentet tillgodoser den svenska ståndpunkten, vilken har förankrats i EU-nämnden och justitieutskottet. Till exempel har en tydlig roll för medlemsstaterna i beslutsprocessen om ett ingripande från EU:s sida i en medlemsstats gränskontroll nu tillgodosetts. På så vis att det är rådet, på förslag från kommissionen, som fattar dessa beslut. Vidare föreslås endast gränsbyråns styrelse, och inte gränsbyråns verkställande direktör, kunna fatta bindande beslut om vilka åtgärder medlemsstaten i ett tidigare stadium ska vidta om det framkommit att det finns brister i gränsförvaltningen. Värnandet av asylrätten stärks i förslaget genom att bland annat en besvärsmekanism ska upprättas. Denna ska vara tillgänglig för alla som kommer i kontakt med gränsbyråns utsända i samband med olika operationer. Fortsatt gäller också att gränsbyrå ska vidta nödvändiga initiativ för att se till att alla gränskontrollexperter som sänds ut ska ha utbildning i grundläggande fri- och rättigheter, däribland rätten till internationellt skydd.

Vid RIF-rådsmötet den 21 april kommer ordförandeskapet att presentera en lägesrapport för ministrarna.

Svensk ståndpunkt

Se bifogad rådspromemoria.

4. IT-system för säkerhet och gränser

4. a) Kommissionens meddelande om kraftfullare och smartare informationssystem för gränser och säkerhet (*Sr Ygeman*) = Riktlinjedebatt

Avsikten med behandling i rådet

Riktlinjedebatt

Bakgrund

EU har under det senaste året utsatts för omfattande migrationsströmmar, samtidigt som ett flertal stora terroristattacker drabbat medlemsstaterna, senast i Bryssel den 22 mars. Konflikten i Syrien har dels dramatiskt ökat antalet migranter som olagligt tagit sig in i EU, samtidigt som ett stort antal EU-medborgare åkt motsatt väg för att delta i konflikten, så kallade utländska stridanden. Detta har lett till insikten att gränskontroll,

migrationshantering och brottsbekämpning är områden som måste hanteras i sin helhet, snarare än i olika stuprör.

En nyckelåtgärd för att uppnå detta är att de informationssystem som i dag används av de olika myndigheterna ska länkas samman, och bli ”interoperabla”. Detta har fastslagits av Europeiska rådet och av rådet för rättsliga och inrikes frågor (RIF-rådet) i deras respektive slutsatser efter terrordåden i Paris och Bryssel.

I dag finns ett antal informationssystem som ska ge de behöriga myndigheterna tillgång till relevant information i de olika verksamheterna som har många beröringspunkter. Systemen har dock brister. De har utvecklats vid olika tidpunkter för olika behov och olika användare. Systemen är baserade på olika rättsliga instrument och bygger på olika tekniska och verksamhetsmässiga lösningar. Bristen på ett enhetligt angreppssätt och horisontell samordning har lett till dagens situation med ”stuprörslösningar” för informationshantering som försvårar eller förhindrar en effektiv verksamhet. Den senaste tidens ökade migrationsströmmar och inträffade terrordåd har medfört att frågorna om en effektiv informationshantering har flyttat upp på agendorna.

Med meddelandet vill kommissionen starta en diskussion om hur EU:s informationssystem bättre ska kunna stödja skyddet av de yttre gränserna och den inre säkerheten. Det är en utmaning att bygga en ”kraftfullare och smartare” informationshantering som samtidigt uppfyller dataskyddsregelverkets krav på bl.a. ändamålsbegränsning.

Vid rådsmötet planeras en riktlinjedebatt om kommissionens meddelande.

Svensk ståndpunkt

Se bifogad rådspromemoria.

4. b) Paketet för smarta gränser(*Sr Ygeman*):

- i) Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett system för in- och utresa som har till syfte att registrera in- och utreseuppgifter och uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar EU-medlemsstaternas yttre gränser och om fastställande av villkoren för tillgång till systemet för in- och utresa i brottsbekämpningssyfte samt om ändring av förordning (EG) nr 767/2008 och förordning (EU) nr 1077/2011
- ii) Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 2016/399 vad gäller systemet för in- och utresa
= Riktlinjedebatt

Avsikten med behandling i rådet

Riktlinjedebatt

Bakgrund

Redan för ett antal år sedan såg kommissionen och medlemsstaterna behovet av att modernisera kontrollen av de yttre gränserna och anpassa den till modern teknik. År 2013 presenterade kommissionen det som man kallade för ”Smarta gränser”, som bestod av ett lagförslag dels om ett in- och utresesystem för tredjelandsmedborgare, dels ett program för förhandsregisterade tredjelandsmedborgare som skulle slippa den sedvanliga manuella gränskontrollen in i EU. Då konstaterade rådet att de omfattande tekniska förslagen krävde att projektet prövades innan de sjösattes, varpå man initierade en tekniskstudie och ett pilotprojekt som genomfördes på ett antal gränsövergångsställen i EU, däribland Arlanda flygplats.

Som en följd av detta presenterade kommissionen den 6 april 2016 sitt reviderade förslag gällande Smarta gränser-paketet. Paketet består av två delar, en förordning om ett elektroniskt in- och utresesystem för tredjelandsmedborgare (Entry Exit System – EES), kompletterat med ett förslag om ändringar i EU:s gränskodex till följd av in- och utresesystemet.

De förslag till rättsakter som nu presenteras är således baserade på en omfattande analys. I jämförelse med 2013 har kommissionen reviderat förslaget inom flera områden, främst systemets tekniska arkitektur, valet av biometriska identifierare, användning av så kallade acceleratorer för att underlätta gränspassagen för resenärerna, datalagring och tillgång till systemet i brottsbekämpande syften.

Kommissionen menar att ett in- och utresesystem behövs för att hantera det ökande antalet gränspassager, för att det nuvarande stämplingssystemet är felbenäget och långsamt och inte heller är anpassat för att varken hantera problemet med personer som överskrider sin tillåtna vistelsetid i Schengenområdet eller bekämpa säkerhetshot som internationell kriminalitet och terrorism.

Vid rådsmötet ska en första riktlinjedebatt om detta lagförslagspaket äga rum.

Svensk ståndpunkt

Se bifogad rådspromemoria.

5. Övriga frågor (*Sr Johansson, Sr Ygeman*)

Det har ännu inte presenterats några övriga frågor.

Icke lagstiftande verksamhet

6. Godkännande av A-punktlistan (*Sr Johansson, Sr Ygeman*)

Det har ännu inte presenterats någon A-punktlista.

**7. Migration: uppföljning av Europeiska rådet och kommande åtgärder (Sr Jobansson)
= Diskussion**

Avsikten med behandlingen i rådet

Rådet förväntas diskutera den nuvarande situationen på migrationsområdet samt följa upp det som beslutades på Europeiska rådet den 17-18 mars 2016. Även framtida åtgärder ska diskuteras.

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: -

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: Den 6, 9 och 27 november 2015 och den 19 februari respektive 4 mars 2016.

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: Information till socialförsäkringsutskottet den 5 och 26 november 2015 samt den 3 mars 2016.

Bakgrund

Under RIF-rådet den 21 april kommer en uppföljning ske av de senaste rådsmötena och de åtgärder man beslutat vidta för att hantera migrationskrisen. Särskilt fokus kommer ligga på uppföljningen av Europeiska rådets möte den 17-18 mars och överenskommelsen med Turkiet.

Svensk ståndpunkt

EU måste solidariskt genomföra de beslut som fattats för att gemensamt lösa migrationssituationen.

Det är viktigt att EU-rätten och internationell rätt efterlevs vid genomförandet av migrationsöverenskommelsen mellan EU och Turkiet. Asylrätten ska värnas. Avtalet måste följas upp för att säkerställa att detta sker.

Medlemsstaterna måste bidra till det operativa stödet (personal och utrustning), särskilt till Grekland.

Medlemsstaterna måste öka antalet platser för att motta skyddsbehövande syrier från Turkiet.

Det är prioriterat att få stopp på människosmugglingen för att förhindra dödsolyckor. Sverige arbetar för att skapa lagliga vägar in till EU för att söka asyl.

Det är nödvändigt att fortsatt fokusera på ett bättre återvändande och ett bättre samarbete om återtagande med tredjeländer.

8. (ev.) Reform av det gemensamma europeiska asylsystemet (Ceas)
Kommissionens meddelande om en reform av det gemensamma europeiska
asylsystemet och förbättrade lagliga vägar till Europa (*Sr Johansson*)
= Diskussion

Avsikten med behandlingen i rådet
Diskussion

Bakgrund

Kommissionen presenterade meddelandet den 6 april 2016. En första diskussion om det framtida asylsystemet hålls vid rådets möte den 21 april.

Meddelandet består av två huvudavsnitt. Det första tar sikte på det gemensamma europeiska asylsystemet och kommissionen lyfter fram fem prioriterade områden där det gemensamma asylsystemet bör omstruktureras: etablera ett hållbart och rättvist system för att bestämma vilken medlemsstat som ska ansvara för asylsökande; förstärka Eurodacsystemet; uppnå mer harmoniserade asylsystem i EU; förhindra sekundära förflyttningar inom EU samt ett nytt mandat för det europeiska stödkontoret för asylfrågor (EASO).

När det gäller ett hållbart och rättvist asylsystem avser kommissionen föreslå en ändring av Dublinförordningen, utifrån två alternativ. Antingen kommer nuvarande grundsystem behållas med kompletterande korrigerande rättvisemekanism, baserad på en fördelningsnyckel, som ska kunna justera fördelningen av asylsökande i en situation där en medlemsstat utsätts för högt asyltryck. I det andra alternativet föreslås ett nytt system som fördelar alla asylsökande, förutom de som anses komma från ett säkert ursprungsland, enligt en fördelningsnyckel. Eurodacsystemet behöver revideras för att motsvara ändringarna i Dublinförordningen och samtidigt vill kommissionen föreslå ett utökat användningsområde för Eurodac för att mer effektivt övervaka olagliga inresor vid yttre gräns genom att kunna lagra fingeravtryck från fler kategorier än i dagens system.

För att uppnå större harmonisering i medlemsstaternas asylsystem behöver, enligt kommissionen, asylprocedurdirektivet ersättas med en bindande och direkt tillämplig förordning som etablerar en gemensam asylprocess. Den gemensamma listan över säkra ursprungsländer bör harmoniseras ytterligare och kommissionen avser föreslå en mer harmoniserad användning av begreppet säkert tredje land. Skyddsgrundsdirektivet bör enligt kommissionen också ersättas med en förordning med enhetliga regler rörande processer och rättigheter. Även mottagandedirektivet behöver ses över. I kommande ändringsförslag av det gemensamma europeiska asylsystemet planerar kommissionen inkludera åtgärder för att förhindra och sanktionera sekundära rörelser till andra medlemsstater. EASO behöver ett nytt och förstärkt mandat så att myndigheten kan fullfölja sin roll att vara ett stöd för policy och operativt arbete i genomförandet av det gemensamma asylsystemet.

Det andra huvudavsnittet i kommissionens meddelande (som inte kommer att behandlas vid rådsmötet den 21 april) handlar om behovet att förbättra lagliga vägar till Europa. Kommissionen avser här föreslå ett strukturerat EU-vidarebosättningsprogram. Kommissionen uppmantrar överlag medlemsstaterna att överväga andra sätt att öka lagliga vägar till EU, t.ex. genom privata sponsorer eller humanitära tillstånd. Kommissionen ser också ett behov av att revidera blåkortsdirektivet för att bättre attrahera högkvalificerad arbetskraft till Europa samt attrahera näringsidkare från tredje länder. Samtidigt som det är angeläget att öka de lagliga vägarna till EU behöver återtagandet och återvändandet stärkas. Samarbetet med tredje länder inom ramen för den övergripande strategin för migration och rörlighet (GAMM) omfattar båda dessa delar. Närmare samarbete med partnerländer som är redo att ingå ömsesidiga åtaganden med EU och medlemsstaterna kommer att efterfrågas, särskilt när det gäller samarbete på återtagandeområdet.

Svensk ståndpunkt

Se bifogad rådspromemoria.

9. Databaser: Systematisk datamatning och konsekvent användning av europeiska och internationella databaser¹ (Sr Ygeman)
= Diskussion

Avsikten med behandlingen i rådet

Diskussion

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: –

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: –

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: –

Bakgrund

Ordförandeskapet har i ett antal olika fora under våren drivit frågan om förbättrad användning av informationssystem för ökat skydd av EU:s inre säkerhet.

Ordförandeskapet har ännu inte presenterat vad dagordningspunkten kommer att handla om.

Svensk ståndpunkt

–

¹ Genom undantag i närvaro av de Schengenassocierade staterna.

10. Övriga frågor

- Mötet mellan inrikesministrarna inom Brdo-processen den 18–19 april 2016 (*Sr Johansson, Sr Ygeman*)
- = Information från den slovenska delegationen

Avsikten med behandlingen i rådet
Information

Dokument: –

Tidigare dokument: –

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: –

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: –

Bakgrund

Slovenien avser vid RIF-rådet 21 april informera om det inrikesministermöte inom den s.k. Brdo-processen som kommer hållas den 18-19 april 2016. Brdo-processen syftar till att stärka banden mellan länderna på Västra Balkan. Vid mötet förväntas Albanien, Bosnien & Hercegovina, Kroatien, Kosovo, Makedonien, Montenegro, Serbien, Slovenien samt representanter från andra institutioner som Regional Cooperation Council och Europeiska kommissionen delta.

Det saknas ännu information kring mötet den 18- 19 april men vid tidigare möten i detta format har frågor om stärkandet av regionalt samarbete till stöd för kandidatländer till EU, förstärkt samarbete mot terrorism, aktiviteter mot människohandel samt etablerandet av det gemensamma migrationsnätverket (Western Balkan Migration Network) behandlats.

Svensk ståndpunkt

Informationspunkt. Medlemsstaterna förväntas inte avge någon ståndpunkt.

I anslutning till rådets möte:

GEMENSAMMA KOMMITTÉN PÅ MINISTERNIVÅ

1. **Migration:** uppföljning av Europeiska rådet och kommande åtgärder
= Diskussion

Se rådets dagordning, punkten 7.

2. **Europeisk gräns- och kustbevakning.** Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om en europeisk gräns- och kustbevakning och om upphävande av förordning (EG) nr 2007/2004, förordning (EG) nr 863/2007 och rådets beslut 2005/267/EG (**första behandlingen**)
= Lägesrapport

Se rådets dagordning, punkten 3.

3. **IT-system för säkerhet och gränser**
 - a) Kommissionens meddelande om kraftfullare och smartare informationssystem för gränser och säkerhet

Se rådets dagordning, punkten 4 a.

- b) Paketet för smarta gränser
 - i) Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett system för in- och utresa som har till syfte att registrera in- och utreseuppgifter och uppgifter om nekad inresa för tredjelandsmedborgare som passerar EU-medlemsstaternas yttre gränser och om fastställande av villkoren för tillgång till systemet för in- och utresa i brottsbekämpningssyfte samt om ändring av förordning (EG) nr 767/2008 och förordning (EU) nr 1077/2011
 - ii) Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 2016/399 vad gäller systemet för in- och utresa
- = Riktlinjedebatt

Se rådets dagordning, punkten 4 b.

4. Övriga frågor(*Sr Johansson, Sr Ygeman*)

Det har ännu inte presenterats några övriga frågor
